

Το Άγιο Όρος και η Ηγεμονία της Βλαχίας

Ορθοδοξία / Άγιον Όρος

Πρωτ. Ioan Moldoveanu, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου

[Προηγούμενη δημοσίευση: <https://www.pemptousia.gr/?p=90700>]

Μια άλλη πολύ στενή σχέση είχε η Κοινότητα του Αγίου Όρους με τη Βλαχία, της οποίας ο ηγεμόνας είχε αφιερώσει προς τα 20 μοναστήρια του Άθωνος τη μονή Κοτροτσανίου στο Βουκουρέστι. Η αφιέρωση έγινε στις 15 Οκτωβρίου 1682 από τον Σερμπάν Καντακουζηνό. Το αφιερωτικό κυρόβουλλο του ηγεμόνα σώζεται ανάμεσα στα λυτά έγγραφα του αρχείου του Πρωτάτου και την ανάλυσή του θα κάνουμε λίγο πιο κάτω[42].

Η ίδρυση της μονής είχε τελειώσει το Δεκέμβριο του 1679[43]. Μετά είχε αποκτήσει σαν ηγούμενο, τον Δανιήλ, πρώην επίσκοπο της επαρχίας Στρεχάιας (στο νομό Όλτ), την οποία ο ηγεμόνας είχε καταργήσει μετά από μια εφήμερη ύπαρξη της[44].

Πηγή: wikipedia.commons

Ο ηγεμόνας δεν περιορίστηκε μόνο στην ίδρυση της μονής, αλλά την προίκισε με πλούτη, όπως φαίνεται στο πατριαρχικό γράμμα του Δοσιθέου (τον Απρίλιο 1680), που είχε σκοπό - κατ'αίτηση του ηγεμόνα - να επικυρώσει όλες τις δωρεές που είχε αποκτήσει το καινούργιο μοναστήρι.

Εν τω μεταξύ, η μονή του Κοτροτσανίου έλαβε από τον ηγεμόνα ένα τρίτο των

εισοδημάτων του τελωνείου της Oraşul de Floci (Κωμόπολης Μαλλιού). Ο Σερμπάν Καντακουζηνός της παραχώρησε ακόμη το βιναρίτσι (το φόρο οίνου) του λόφου Țigăneşti και του λόφου Viţicheşti (νομό Piteşti), όπως και 400 όγκους αλατιού από το αλατορρυχείο Ocna Telega. Της δώρισε και μια λίμνη στο χωριό Πιέτρε, στο κεδιλίκι Βλάσκα και την απάλλαξε απ'οποιοδήποτε φόρο. Το ίδιο έκανε και για τους κατοίκους των κτημάτων που αποτελούσαν την ακίνητη περιουσία της μονής[45].

Πολύ ενδιαφέρον είναι ότι ο βοεβόδας ζητούσε από τον Οικουμενικό Πατριάρχη ένα επικυρωτικό γράμμα, όπως το ζητούσαν άλλωτε και οι βυζαντινοί αυτοκράτορες. Έτσι θα μπορούσε ο ηγεμόνας να αποκτήσει αξίωμα του “προστάτη”, που, από το Βασίλειο Λούπου και έπειτα, οι Ρουμάνοι ηγεμόνες ανέλαβαν για τους Αγίους Τόπους. Αποδέχθηκαν δε ευχαρίστως αυτό το αξίωμα (ή το προτεκτοράτο)[46]. Αλλιώς δεν εξηγείται γιατί ένας πρίγκιπας τέτοιας πολιτικής ολκής, τον οποίο μόνο ο Μπραγκοβεάνου υπερέβη, να ζητάει επικυρωτικό γράμμα του Οικουμενικού Πατριάρχη για τη δική του κτιτορία. Πιστεύουμε ότι το έκανε για να δώσει μεγαλύτερη σημασία στο καινούργιο του καθίδρυμα.

Ας θυμηθούμε πως ο Ματθαίος Μπασσαράμπας είχε λάβει το 1641 ένα τέτοιο επικυρωτικό γράμμα του Οικουμενικού Πατριάρχη Παρθενίου, για το έγγραφο της ακύρωσης αφιερώσεων των 22 μονών. Μπορούμε να πούμε ότι είχε δημιουργηθεί μια τέτοια παράδοση. Μια άλλη εξήγηση είναι ότι το Άγιον Όρος ανήκε στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και, επομένως, ο Πατριάρχης αισθάνθηκε υποχρεωμένος να συντάξει τέτοιο γράμμα με σκοπό να αποκτήσει μεγαλύτερο κύρος η αφιέρωση αυτή. Ο τόνος αυτού του γράμματος είναι εγκωμιαστικός, πράγμα που αποδειχνει τους πιο πάνω ισχυρισμούς[47]. Την χειρονομία αυτή της επικυρώσεως των δικαιωμάτων της μονής Κοτροτσάνιου την έκανε και ο Πατριάρχης Διονύσιος, στις 6 Ιανουαρίου 1681 καθώς και ο Ιάκωβος στις 4 Φεβρουαρίου του ιδίου έτους[48].

Αφού την προίκισε όπως είδαμε, ο Σερμπάν Καντακουζηνός αφιέρωσε τη δική του κτιτορία σ'όλα τα μοναστήρια του Αγίου Όρους, όπως έκανε ο Βασίλειος Λούπου με την ίδια του κτιτορία των Τριών Ιεραρχών. Το αφιερωτικό κυρόβουλλο είναι πολύ σημαντικό και παρουσιάζει ενδιαφέρον λόγω των περιοριστικών διατάξεων που περιλαμβάνονταν σ'αυτό. Κανένας ηγεμόνας, έως τον Σερμπάν Βόδα, δεν είχε καθορίσει περιοριστικές διατάξεις σε περιπτώσεις αφιέρωσης μονών και γι'αυτό το γεγονός αξίζει να ερμηνευθεί.

[Συνεχίζεται]

[42] ΓΑΣΠΑΡΗ, *Άρχείο Πρωτάτου....*, λυτό εγγρ. αρ. 2 (προθ. 1, συρτ. 1), σ. 270-1; κωδ. 3, αρ. 9; KAB, *χειρ. 691, Condica mănăstirii Cotroceni (Ο κώδικας της μονής Κοτροτσανίου)*, φ. 11-13; HURMUZAKI, XIV, 1, σ. 248-255, σ. 262-264; N. IORGA, *Documentele Cantacuzinilor (Τα έγγραφα των Καντακουζηνών)*, Βουκ., 1902, σ. 113-115; G. M. IONESCU, *Istoria Cotrocenilor, Lupeștilor (Sf. Elefterie) și Grozăveștilor (Η ιστορία των Κοτροτσανών, των Λουπέστι-Αγ. Ελευθερίου και των Γροζαβέστι)*, Βουκ., 1902, σ. 66-71. Έτσι, φαίνεται ότι δεν είναι σωστή η χρονολόγηση 15 Σεπτεμβρίου 1686 για την αφιέρωση αυτής, όπως αναφέρει ο Gr. BENGESCO, *Memorandum*, σ. 35-42; Gh. M. IONESCU, *Influența culturii grecești în Muntenia și Moldova cu privire la Biserică, Școală, Societate (1359-1873)*, Βουκουρέστι, 1900, σ. 88; I. BREZOIANU, *Mănăstirile închinete și călugării străini*, Βουκουρέστι, 1861, σ. 25.

[43] KAB, *Μονή Cotroceni*, πακ. X/14, LXI/27, IV/6, XXXIII/3; N. STOICESCU, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București (Βιβλιογραφικό ευρετήριο των μεσαιωνικών μνημείων του Βουκουρεστίου)*, Βουκ., 1961, σ. 188-190.

[44] Pr. Prof. Mircea PĂCURARIU, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. II, ed. II, Βουκουρέστι, 1995, σ. 166; G. M. IONESCU, *Istoria Cotrocenilor, Lupeștilor (Sf. Elefterie) și Grozăveștilor*, Βουκουρέστι, 1902, σ. 166.

[45] HURMUZAKI, XIV, 1, σ. 231-237. Το μοναστήρι Κοτροτσανίου προικίστηκε με περιουσιακά στοιχεία, των οποίων τα κυρόβουλλα παραχώρησης μπορούν να βρεθούν σε πολλούς κώδικες των KAB, *χειρ. 206 - Condica veche de documente a mănăstirii Cotroceni (Ο παλαιός κατάλογος των εγγράφων της μονής Κοτροτσανίου)*. Το *χειρ. 430 - Αγιορειτικά μοναστήρια* περιέχει 194 έγγραφα από τα 591 που αφορούν την ίδια μονή. Το *χειρ. 690* περιέχει 298 χρυσόβουλλα σχετικά με τις ιδιοκτησίες της μονής αυτής στα κεδιλίκια Τελεορμάν, Διμποβίτσα, Μουστσέλ, Βλάσκα, κατά την χρονική περίοδο 1561-1817. Το *χειρ. 692* περιέχει αντίγραφα των εγγράφων της περιόδου 1531-1806, τα οποία αναφέρονται στα κτήματα της μονής. Τέλος, το *χειρ. 693* περιέχει τα περιουσιακά στοιχεία με τα οποία ο Σερμπάν Βόδα ενεπλούτησε το μοναστήρι - *Κατάστιχο των αγαθών, κτημάτων, αθιγγάνων και υποδούλων*.

[46] IORGA, *Bizanț...*, σ. 164 (ελλ. εκδ. σ. 176).

[47] HURMUZAKI, XIV, 1, σ. 232.

[48] HURMUZAKI, XIV, 1, αρ. 316, σ. 237, αρ. 317, σ. 238. Στον ίδιο Ιάκωβο οφείλεται ένα άλλο γράμμα που το έγραψε επίσης το Φεβρ. 1681, με σκοπό να

επικυρώσει τα προνόμια της μονής - HURMUZAKI, XIV, 1, αρ. 213, σ. 224-230.

<http://bitly.com/1DkReNB>